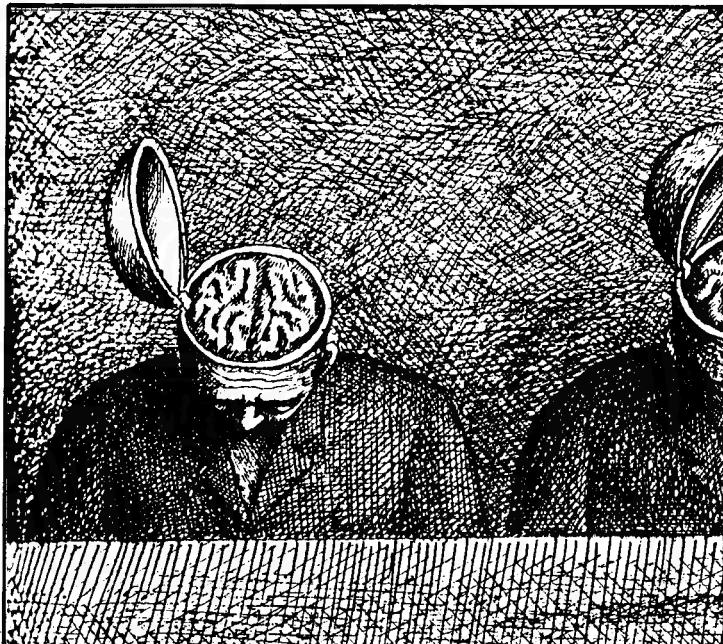

ทักษัณคติ ที่บอกได้จากภาษา

ดิษฐ์ ศรีนราวัฒน์

คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

ภาษาไม่ได้เป็นแค่สื่อที่มีนุชรีย์ใช้เพื่อการติดต่อสื่อสารทางการพูด แต่ภาษายังทำหน้าที่สำคัญใน การบ่งบอกลักษณะของสมาชิกในกลุ่มธุรกิจตาม เขื้อชาติ สังคม และวัฒนธรรม กสิริคือ เรารามารถ ทราบลักษณะของบุคคล พื้นฐานทางการศึกษา ตลอด ทั้งสถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคมของบุคคลนั้นได้ จากภาษา นอกเหนือนี้ ภาษาที่พูดของคนกลุ่มนี้ใน สังคมนั้น หรือในสถานการณ์นั้น ๆ อาจทำให้ผู้ พึงเกิดทักษัณคติหรือความรู้สึกอย่างใดอย่างหนึ่งต่อผู้ พูดได้ และทักษัณคติตั้งกล่าวถือเป็นตัวแทนความนิ่งคิด ของกลุ่มบุคคลที่อยู่ในสังคมเดียวกันและพูดภาษาเดียวกันกับผู้พูดนั้น

การศึกษาทัศนคติของมนุษย์เป็นเรื่องที่ได้รับความสนใจและแพร่หลายอย่างกว้างขวาง เพราะการทราบทัศนคติของบุคคลหรือกลุ่มสังคมได้สังคมหนึ่ง จะช่วยให้ทราบความรู้สึกนึกคิด ตลอดทั้งแนวโน้มในการแสดงออกของบุคคลหรือกลุ่มสังคมนั้น ๆ ที่จะมีต่อ บุคคล กลุ่มสังคม หรือต่อเหตุการณ์หรือเรื่องใดเรื่องหนึ่งที่เกี่ยวข้อง ทัศนคติมีบทบาทสำคัญในการกำหนด พฤติกรรมของมนุษย์ ยกตัวอย่างเช่น พฤติกรรมมืออาชญากรรมต่อการตัดสินหรือการมองบุคคลอื่นของเรา มีผลต่อระดับความก้าวหน้าและประสิทธิภาพในการเรียนรู้ของเรา นอกจากนี้ยังช่วยเราตัดสินใจในเรื่องการเลือกเข้ากลุ่ม เลือกอาชีพ ตลอดทั้งเลือกปรัชญาในการดำเนินชีวิตอีกด้วย

ในปี 1960 วอลเลส แลมเบิร์ต (Wallace Lambert) นักจิตวิทยาสังคม และเพื่อนร่วมงานที่มหาวิทยาลัยแมคกิลล์ (McGill) ประเทศแคนาดา ได้ศึกษาทัศนคติของนักศึกษาชาวแคนาดาสองกลุ่ม ซึ่งพูดภาษาแ영์แตกต่างกัน คือ กลุ่มนักศึกษาที่มีเชื้อสายอังกฤษ กับกลุ่มนักศึกษาที่มีเชื้อสายฝรั่งเศส เพื่อดูว่าทั้งสองกลุ่มนี้ต่างมีทัศนคติต่อ同胞แคนาดาที่มีเชื้อสายเดียวกันกับตนและต่อภาษาแ영์ของตนอย่างไร อีกทั้งมีทัศนคติต่อคนอีกกลุ่มหนึ่งและภาษาของคนในกลุ่มนั้นอย่างไร และเบิร์ตใช้วิธีดังทัศนคติโดยทางอ้อมด้วยวิธีการที่เรียกว่า “Matched-guise technique” หรือวิธีการจับคู่หลอก ๆ โดยให้แต่ละกลุ่มตัวอย่างประชากรซึ่งได้แก่กลุ่มที่พูดภาษาอังกฤษเป็นภาษาแม่และกลุ่มที่พูดภาษาฝรั่งเศสนั้นพังเสียงพูดสั้น ๆ จากแทนบันทึกเสียง เสียงที่ได้ยินจากเทปนี้จะเป็นเสียงคนพูดซึ่งพูดในเรื่องเดียวกัน 2 ภาษาคือภาษาอังกฤษและภาษาฝรั่งเศส ซึ่งในแต่ละภาษาอาจมีมากกว่า 2 เสียงก็ได้ ทั้งนี้แต่ละเสียงจะเรียงสลับกันไปตามแต่ละภาษา เช่น อังกฤษ ฝรั่งเศส อังกฤษ ฝรั่งเศส เป็นต้น ผู้ตอบหรือตัวอย่างประชากรทั้งสองกลุ่มจะไม่ทราบว่าเสียงที่ได้ยินทั้งสองภาษาไหนเป็นเสียงพูดของคน ๆ เดียวกัน ก่อนที่จะฟังเทปผู้ตอบจะได้รับการบอกเพียงว่าจะได้ฟังเสียงคนพูด

และในขณะที่ฟังขอให้จินตนาการตามเสียงที่ได้ยินว่า ผู้พูดจะมีบุคลิกลักษณะ อุบัติสัยใจคอ และฐานะทางสังคมอย่างไร เป็นต้น วิธีการดังกล่าวอาศัยหลักการที่ว่าทัศนคติที่มีต่อบุคคลใดบุคคลหนึ่ง ย่อมสรุประมวลถึงทัศนคติที่มีต่อภาษาพูดของบุคคลนั้นด้วย เมื่อฟังเทปจบแล้วผู้ตอบจะประเมินค่าเสียงแต่ละเสียงที่ได้ยินโดยให้คะแนนมากหรือน้อยในแต่ละเรื่อง เช่น ในเรื่องรูปร่างหน้าตา สดปัญญา ความเป็นผู้นำ ความรับผิดชอบ ความมีน้ำใจ ความซื่อสัตย์สุจริต ฐานะทางการศึกษา ฐานะทางเศรษฐกิจ และฐานะทางสังคม เป็นต้น ยกตัวอย่างในเรื่อง “รูปร่างหน้าตา” ผู้ตอบจะใส่เครื่องหมาย勾勾หากในช่องว่างตามความเห็น (ซึ่งอาจมีจำนวน 5 หรือ 7 ช่อง ระหว่างจุดว่าง “รูปร่างหน้าตา”) ด้านซ้ายมือสุด กับคำว่า “รูปร่างหน้าตาไม่ดี” ด้านขวาเมือง สุด) จากการศึกษาพบว่า กลุ่มผู้ตอบที่มีเชื้อสายอังกฤษประเมินผู้พูดเมื่อพูดภาษาอังกฤษสูงกว่าเมื่อพูดภาษาฝรั่งเศสในเกือบทุกเรื่อง ส่วนกลุ่มผู้ตอบที่มีเชื้อสายฝรั่งเศสไม่เพียงแต่ประเมินเสียงพูดภาษาอังกฤษที่ได้ยินสูงกว่าเสียงภาษาฝรั่งเศสแล้ว ยังประเมินเสียงภาษาฝรั่งเศสต่ำกว่าเสียงภาษาอังกฤษอีกด้วย จากข้อค้นพบดังกล่าวแสดงว่า กลุ่มที่มีฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมสูงจะมีทัศนคติในทางบวกกับกลุ่มและภาษาของตน ส่วนกลุ่มที่มีฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมที่ต่ำกว่ามักจะมีทัศนคติไปในทางบวกต่อกลุ่มที่สูงกว่า เช่นกัน ซึ่งเป็นการสะท้อนให้เห็นความนิยมหรือทัศนคติโดยส่วนรวมที่เป็นแบบเดียวกัน (Stereotyped attitudes) ของประชาชนแต่ละกลุ่มในแคนาดา ดังกล่าว และเบิร์ตและผู้ร่วมงานวิจัยได้ให้ข้อสรุปว่า ทัศนคติของบุคคลหนึ่ง ๆ ที่มีต่อกลุ่มคนใดกลุ่มคนหนึ่ง ไม่ว่าจะเป็นกลุ่มทางชนชาติหรือกลุ่มทางวัฒนธรรม ย่อมหมายรวมถึงทัศนคติของบุคคลนั้นที่มีต่อภาษาพูดของกลุ่มคนกลุ่มนั้นด้วย และทัศนคติที่แสดงออกนั้นเป็นแบบเดียวกันกับทัศนคติโดยทั่วไปที่มีต่อเรื่องหนึ่ง ๆ ของคนในสังคมเดียวกันกับตน

การศึกษาทัศนคติทางภาษาด้วยวิธีการของ

แอลเมเบิร์ตดังกล่าวเป็นที่เผยแพร่หลายในเวลาต่อมาโดย เฉพาะในยุโรปและอเมริกา ได้มีการตัดแปลงวิธีการ วัดทัศนคติให้เหมาะสมกับกลุ่มสังคมที่ศึกษา ตลอดทั้ง ศึกษาเปรียบเทียบทัศนคติทางภาษาในขอบเขตที่ กว้างขวาง เช่น การศึกษาเปรียบเทียบทัศนคติต่อภาษา อื่นแบบต่าง ๆ หรือต่อสำเนียงการออกเสียงและลีลา การพูดแบบต่าง ๆ เป็นต้น ผลจากการศึกษาส่วนใหญ่ สอดคล้องกัน คือ ผู้ตอบจะมองทัศนคติรวมซึ่งเป็นความเห็นโดยทั่วไปของกลุ่มสังคมของตนที่มีต่อภาษาและผู้พูดภาษาหนึ่ง ๆ แบบของภาษาที่พูดโดยกลุ่มคนที่มีฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมสูงจะได้รับการประเมินสูงกว่าภาษาที่พูดโดยกลุ่มคนที่มีฐานะต่ำกว่า ตัวอย่าง เช่น การศึกษาทัศนคติที่มีต่อภาษาอังกฤษแบบต่าง ๆ ที่พูดโดยกลุ่มบุคลิกที่แตกต่างกันทางสังคมในสหรัฐอเมริกา (Tucker and Lambert, 1969) พบว่า ภาษาที่พูดโดยคนอเมริกันผิวขาวในรัฐทางใต้ได้รับการประเมินในระดับที่ต่ำที่สุด เมื่อเทียบกับภาษาที่เป็นแบบฉบับในการพูดของผู้อ่อนช่วงทางวัยรุ่นและไตรัศนทั่วประเทศ หรือเมื่อเทียบกับภาษาของคนอเมริกันผิวขาวในรัฐทางใต้วยกัน แต่จากการศึกษาระดับมหาวิทยาลัย การศึกษาดังกล่าวสะท้อนให้เห็นทัศนคติที่แตกต่างกันของคนอเมริกันซึ่งมีต่อคนต่างกลุ่มต่างเชื้อชาติในประเทศเดียวกัน

ในยุโรป อังกฤษเป็นประเทศที่มีการศึกษาทัศนคติทางภาษาอย่างกว้างขวาง ยกตัวอย่างการศึกษาของ เชน (Cheyne) (Edwards, 1982) ซึ่งใช้ Matched - guise technique ศึกษาทัศนคติของชาวสกอตและชาวอังกฤษที่มีต่อสำเนียงภาษาอังกฤษที่พูดในสกอตแลนด์และสำเนียงอังกฤษตามท้องถิ่นต่าง ๆ ในประเทศอังกฤษ ผลการศึกษาพบว่า ทั้งชาวสกอตและชาวอังกฤษต่างประเมินสำเนียงอังกฤษแบบสกอตว่าด้อยกว่าสำเนียงที่พูดในถิ่นต่าง ๆ ของประเทศอังกฤษ แต่ผู้พูดสำเนียงสกอตได้รับการประเมินในเรื่องความเป็นมิตรสูงกว่าผู้พูดสำเนียงอังกฤษอื่น ๆ

วูลฟ์กัง เวลค์ (Wölck, 1973) ศึกษาทัศนคติ

ของชาวเปรูที่มีต่อภาษาสเปนซึ่งเป็นภาษาราชการและภาษาเชชช้า (Quechua) ซึ่งเป็นภาษาพื้นเมืองประจำชาติของชาวเปรู เวลค์พบว่า ผู้พูดภาษาสเปนได้รับการประเมินสูงกว่าผู้พูดภาษาเชชช้าในทั้นฐานะทางสังคม เศรษฐกิจ การศึกษา และสติปัญญา ความสามารถ แต่ผู้พูดภาษาเชชช้าได้รับการประเมินสูงกว่าผู้พูดภาษาสเปนในด้านบุคลิกลักษณะ และอุปนิสัยใจคอ

เนื่องจากยังไม่มีการศึกษาทัศนคติทางภาษาเกี่ยวกับภาษาไทยหรือภาษาไทยถิ่นต่าง ๆ มา ก่อน และตัวความรู้สึกที่ว่าคนไทยมีทัศนคติต่อภาษาไทยถิ่นต่าง ๆ แตกต่างกัน ผู้เขียนจึงสนใจทำการศึกษาในเรื่องนี้ โดยได้เลือกศึกษาทัศนคติของคนไทยต่อภาษาไทยกลางและภาษาไทยถิ่นอีสาน เนื่องจากภาษาไทยถิ่นอีสานนี้องจากเห็นว่าภาษาไทยอีสาน เป็นภาษาที่พูดโดยประชากรจำนวนมากเป็นที่สองรองจากภาษาไทยกรุงเทพฯ ผู้เขียนใช้ Matched - guise technique เนื่องจากการศึกษาที่ผ่านมาแสดงว่า เครื่องมือดังกล่าวใช้วัดทัศนคติทางภาษาโดยทางอ้อมได้อย่างมีประสิทธิภาพ และโดยทั่วไปผู้พูดจะจับไม่ได้ว่าเสียงที่ได้ยินในสองภาษาตัวนี้เป็นเสียงของคนเดียวกัน ผู้เขียนได้นำเครื่องมือดังกล่าวมาดัดแปลงตามความเหมาะสม เสียงพูดจากเทพที่ใช้เป็นตัวอย่างภาษาไทยกลางและไทยอีสานนี้มีทั้งหมด 8 เสียง เป็นเสียงผู้ชาย 4 คน ทุกคนพูดเรื่องเดียวกัน คือเรื่องเกี่ยวกับการใช้สมุนไพรบางชนิดในการแก้โรคห้องผูกและห้องอีเดเพ้อ โดยแต่ละคนจะพูดร้องเดียวกันนี้ 2 ภาษา คือ ภาษาไทยกลางและไทยอีสาน ใน การพูดภาษาไทยอีสานแต่ละคนจะออกเสียงตามสำเนียงประจำถิ่นของตน การพูดจะอยู่ในลักษณะการพูดคุยไม่ใช่การอ่านและอาจใช้คำพิธีหรือรูปประโยคที่แตกต่างกันไปตามลักษณะภาษาไทยอีสานประจาถิ่นของตน ตัวอย่างภาษาไทยอีสานที่ใช้เป็นตัวแทนภาษาถิ่นอีสาน ได้แก่ ภาษาที่พูดในจังหวัดขอนแก่น อุบลราชธานี เลย และสกลนคร จะนั้นเสียงที่ปรากฏในเทพจะมีทั้งหมด 8

เสียงเรียงสลับกันไปประห่วงเสียงภาษาไทยกลางและไทยอีสาน แต่ละเสียงมีความยาวประมาณ 45 วินาที ตัวอย่างประชากรผู้ทำหน้าที่ประเมินคุณลักษณะของผู้พูดจากเสียงที่ได้ยินจะประเมินใน 12 ลักษณะต่อไปนี้ คือ รูปร่างหน้าตา สดปัญญา ความเชื่อมั่นในตัวเอง ความมานะพยายาม ความมีบัณฑิตพิยาร ความรับผิดชอบ ความเป็นผู้นำ ความมีน้ำใจ ความซื่อสัตย์สุจริต ฐานะทางการศึกษา ฐานะทางเศรษฐกิจ และฐานะทางสังคม เมื่อพังเสียงแต่ละเสียงแล้ว ผู้ประเมินจะใส่เครื่องหมายกากรบทลงบนช่องว่างซ่องใดซ่องหนึ่งใน 5 ช่องตามความมาก - น้อยตามความเห็นในแต่ละลักษณะ ทั้งนี้ผู้ประเมินหรือผู้ตอบจะไม่ทราบเลยว่าเสียงที่ได้ยินกันหมดเป็นเสียงพูดของคน 4 คน แต่จะเข้าใจว่าเป็นเสียงพูดของคน 8 คน

นอกจากใช้ Matched - guise Technique แล้ว ผู้เขียนยังได้ใช้แบบสอบถามอื่น ๆ อีก 2 ชุดในการจัดทัศนคติของตัวอย่างประชากร เพื่อศึกษาว่าทัศนคติที่วัดได้จากการใช้ Matched - guise technique และทัศนคติที่วัดจากการแบบสอบถามสอดคล้องกันหรือไม่ นอกจากนี้ในแบบสอบถามจะสำรวจความรู้และความสามารถในการใช้ภาษาไทยถิ่นอีสานของกลุ่มตัวอย่างประชากรด้วย

ตัวอย่างประชากรในการศึกษาซึ่งทำหน้าที่ประเมินคุณลักษณะของผู้พูดจากเสียงที่ได้ยินในแบบและเป็นผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นนักศึกษาที่สูงจากนักศึกษาชั้นปีที่หนึ่ง ประจำภาคการศึกษาที่ 2 ปีการศึกษา 2525 จากมหาวิทยาลัยขอนแก่นและมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ตัวอย่างประชากรในแต่ละมหาวิทยาลัยประกอบด้วยคน 2 กลุ่มคือ กลุ่มที่เป็นตัวแทนผู้พูดภาษาไทยกลางซึ่งมีได้มีภูมิลำเนาเดิมในภาคตะวันออกเฉียงเหนือและพูดภาษาไทยอีสานไม่ได้ และกลุ่มที่เป็นตัวแทนผู้พูดภาษาไทยอีสานซึ่งเติบโตมาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือและพูดภาษาไทยอีสานได้ดีเท่าเทียมกับภาษาไทยกลาง ในแต่ละกลุ่มจะมีจำนวนนักศึกษาชายและหญิงใกล้เคียงกัน ตัวอย่างประชากรที่มหาวิ-

ยาลัยขอนแก่น ซึ่งถือเป็นประชากรหลักในการศึกษา ครั้งนี้ประกอบด้วยนักศึกษากลุ่มละ 70 คน ส่วนนักศึกษาที่มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์มีกลุ่มละ 30 คน การศึกษาที่มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์จะทำการพิจารณา ว่า ตัวอย่างประชากรที่มีลักษณะธรรมชาติคล้ายคลึงกันเมื่ออยู่ในกันที่ต่างกัน จะมีทัศนคติต่อเรื่องเดียวกันแตกต่างกันหรือไม่

ผลการศึกษาที่มหาวิทยาลัยขอนแก่นพบว่า ตัวอย่างประชากรทั้งสองกลุ่ม ซึ่งทำหน้าที่ประเมินคุณลักษณะของผู้พูดเสียงในแบบมีความเห็นต่อผู้พูดแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติในเกือบทุกลักษณะ เมื่อผู้พูดพูดภาษาที่ต่างกันคือภาษาไทยกลางและภาษาไทยอีสาน จากตารางที่ 1 จะเห็นว่า ตัวอย่างประชากรกลุ่มภาษาไทยกลางมีทัศนคติต่อผู้พูดแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติในทุกเรื่องยกเว้นในเรื่องความขยันหมั่นเพียรเมื่อผู้พูดชุดเดียวกันทั้ง 4 คนนี้พูดภาษาที่ต่างกัน ตัวอย่างประชากรกลุ่มภาษาไทยกลางนี้ประเมินคุณลักษณะของผู้พูดเมื่อพูดภาษาไทยกลางซึ่งเป็นภาษาเดียวกับตนสูงกว่าเมื่อพูดภาษาไทยอีสานเกือบทุกเรื่อง ยกเว้นในเรื่องความขยันหมั่นเพียร ความมีน้ำใจ และความซื่อสัตย์สุจริต ซึ่งเมื่อพูดภาษาอีสานจะได้รับการประเมินสูงกว่า ส่วนตัวอย่างประชากรกลุ่มที่พูดภาษาไทยอีสานแสดงทัศนคติต่อผู้พูดภาษาไทยกลางและภาษาไทยอีสานต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติในเกือบทุกเรื่องเช่นเดียวกัน ตัวอย่างประชากรกลุ่มนี้ประเมินผู้พูดเมื่อพูดภาษาไทยอีสานสูงกว่าเมื่อพูดภาษาไทยกลาง ยกเว้นในเรื่องต่อไปนี้คือ รูปร่างหน้าตา สดปัญญา ความเป็นผู้นำ ฐานะทางการศึกษา ฐานะทางเศรษฐกิจ และฐานะทางสังคมของผู้พูด

ผลการศึกษาที่มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์คล้ายกับผลจากการศึกษาที่มหาวิทยาลัยขอนแก่น (ดูตารางที่ 2) กล่าวคือตัวอย่างประชากรกลุ่มภาษาไทยกลางมีทัศนคติต่อผู้พูดเมื่อพูดภาษาไทยกลางและเมื่อพูดภาษาไทยอีสานแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติเป็นส่วน

ตารางที่ 1

ค่า F แสดงความแตกต่างระหว่างทัศนคติของตัวอย่าง
ประชากรที่ มหาวิทยาลัยขอนแก่น ที่มีต่อผู้พูดเมื่อ
พูดภาษาไทยกลางและเมื่อพูดภาษาไทยอีสาน

คุณลักษณะ	ทัศนคติของตัวอย่างประชากร กลุ่มภาษาไทยกลาง	ทัศนคติของตัวอย่างประชากร กลุ่มภาษาไทยอีสาน
1. รู้ปร่างหน้าตา	102.67**	14.29**
2. สดปัญญา	78.16**	0.64
3. ความเชื่อมั่นในตนเอง	41.17**	7.98**
4. ความมานะพยายาม	8.18**	24.74**
5. ความขยันหมั่นเพียร	<u>3.75</u>	43.38**
6. ความรับผิดชอบ	19.95**	16.14**
7. ความเป็นผู้นำ	35.79**	1.70
8. ความมีน้ำใจดี	<u>20.87**</u>	71.87**
9. ความซื่อสัตย์สุจริต	<u>8.44**</u>	35.01**
10. ฐานะทางการศึกษา	191.10**	54.63**
11. ฐานะทางเศรษฐกิจ	140.29**	38.10**
12. ฐานะทางสังคม	129.74**	38.93**

*มีนัยสำคัญที่ระดับ .05

df = 1/136, p < .05, F = 3.84-

**มีนัยสำคัญที่ระดับ .01

p < .01, F = 6.63-

หมายเหตุ 1. ตัวเลขที่ขีดเส้นใต้แสดงว่าตัวอย่างประชากร
กลุ่มภาษาไทยกลางประเมินผู้พูดเสียงภาษา
ไทยกลางในเรื่องดังกล่าวโดยเฉลี่ยต่ำกว่าผู้
พูดเสียงภาษาไทยอีสาน

2. ตัวเลขในกรอบสี่เหลี่ยมแสดงว่าตัวอย่างประชากร
กลุ่มภาษาไทยอีสานประเมินผู้พูดเสียง
ภาษาไทยอีสานในเรื่องดังกล่าวโดยเฉลี่ยต่ำ
กว่าผู้พูดเสียงภาษาไทยกลาง

ตารางที่ 2

ค่า F แสดงความแตกต่างระหว่างทัศนคติของตัวอย่าง
ประชากรที่มีมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ที่มีต่อผู้พูด
เมืองภาษาไทยกลาง และเมืองภาษาไทยอีสาน

คุณลักษณะ	ทัศนคติของตัวอย่างประชากร กลุ่มภาษาไทยกลาง	ทัศนคติของตัวอย่างประชากร กลุ่มภาษาไทยอีสาน
1. รู้ปร่างหน้าตา	22.07**	3.17
2. สดีบัญญา	19.14**	1.47
3. ความเชื่อมั่นในตนเอง	1.68	0.11
4. ความมานะพยายาม	0.11	8.45**
5. ความขยันหมั่นเพียร	<u>1.53</u>	16.80**
6. ความรับผิดชอบ	2.78	5.55*
7. ความเป็นผู้นำ	1.69	0.30
8. ความมั่นใจ	<u>9.16**</u>	18.53**
9. ความชื่อสัตย์สุจริต	<u>4.13**</u>	4.90*
10. ฐานะทางการศึกษา	81.17**	25.67**
11. ฐานะทางเศรษฐกิจ	67.47**	21.25**
12. ฐานะทางสังคม	45.30**	4.79*

*มีนัยสำคัญที่ระดับ .05

$df = 1/58, p < .05, F = 4.00$

**มีนัยสำคัญที่ระดับ .01

$p < .01, F = 7.08$

หมายเหตุ 1. ตัวเลขที่ขึ้นต้นได้แสดงว่าตัวอย่างประชากร
กลุ่มภาษาไทยกลางประเมินผู้พูดเสียงภาษา
ไทยกลางในเรื่องดังกล่าวโดยเฉลี่ยต่ำกว่าผู้พูด
เสียงภาษาไทยอีสาน

2. ตัวเลขในกรอบสีเหลืองแสดงว่าตัวอย่างประชากร
กลุ่มภาษาไทยอีสานประเมินผู้พูดเสียง
ภาษาไทยอีสานในเรื่องดังกล่าวโดยเฉลี่ยต่ำ
กว่าผู้พูดเสียงภาษาไทยกลาง

ใหญ่ ประชากรกลุ่มนี้ประเมินผู้พูดภาษาไทยกลาง เช่นเดียวกับคนสูงกว่าเมื่อผู้พูดพูดไทยอีสานในเกือบทุกลักษณะยกเว้นเรื่องความขยันหมั่นเพียร ความมีน้ำใจดี และความซื่อสัตย์สุจริต ในทำนองที่คล้ายคลึงกับการศึกษาที่มหาวิทยาลัยขอนแก่น ตัวอย่างประชากรกลุ่มไทยอีสานจะประเมินบุคคลักษณะของผู้พูดต่างกันเมื่อผู้พูดพูดภาษาต่างกัน โดยประเมินให้ผู้พูดภาษาไทยอีสานสูงกว่าเมื่อพูดภาษาไทยกลาง ยกเว้นในเรื่องรูปร่างหน้าตา สดปัญญา ฐานะทางการศึกษา ฐานะทางเศรษฐกิจ และฐานะทางสังคม เหล่านี้เป็นต้น

จะเห็นว่า การศึกษาทัศนคติของตัวอย่างประชากรในสองสถานที่ดังกล่าวให้ผลลัพธ์คลึงกัน ตัวอย่างประชากรกลุ่มภาษาไทยกลางประเมินผู้พูดภาษาอย่างเดียวกับคนโดยเฉลี่ยสูงกว่าผู้พูดภาษาไทยอีสาน ข้อค้นพบนี้สอดคล้องกับผลการวิจัยของแอลเบิร์ตและผู้ร่วมงานในแคนาดาที่พบว่าชาวแคนาดาเชื้อสายอังกฤษประเมินผู้พูดภาษาอังกฤษเช่นเดียวกับคนสูงกว่าเมื่อพูดภาษาฝรั่งเศส สตรีทและฮอพเพอร์ (Street and Hopper, 1982) รายงานว่างานวิจัยใน

ทำนองเดียวกันนี้ส่วนใหญ่แสดงให้เห็นว่ากลุ่มที่มีฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมสูงในประเทศไทย เช่นในแคนาดา อังกฤษ สหรัฐอเมริกา และแม่แท้เปรู ต่างประเมินภาษาและกลุ่มผู้พูดภาษาเดียวกับคนสูง และประเมินภาษาระดับต่ำกว่าในทางสังคมต่ำกว่าเสมอ ข้อแตกต่างที่น่าสนใจระหว่างสิ่งที่พบในงานของแอลเบิร์ตและการวิจัยในครั้งนี้คือ ตัวอย่างประชากรกลุ่มภาษาไทยอีสานมีได้ประเมินผู้พูดเชิงพูดภาษาไทยอีสานอย่างเดียวกับคนโดยเฉลี่ยต่ำกว่าผู้พูดภาษาไทยกลางในทำนองเดียวกับที่ชาวแคนาดาเชื้อสายฝรั่งเศสประเมินกลุ่มเดียวกับคนต่ำกว่ากลุ่มเชื้อสายอังกฤษ ความจริงข้อนี้แสดงว่าประชากรกลุ่มภาษาไทยอีสานมีความภาคภูมิใจในกลุ่มและภาษาของตน แม้จะยอมรับในความเป็นจริงบางประการที่ว่าชาวอีสานโดยทั่วไปด้อยกว่าในด้านการศึกษาและฐานะทางเศรษฐกิจ เหล่านี้เป็นต้น หากเราจัดประเภทของคุณลักษณะที่ใช้ในการประเมินผู้พูดแต่ละภาษา 12 ประการนี้ออกเป็น 2 ประเภท คือ ด้านความรู้และสถานภาพ (เช่น ด้านสติปัญญา การศึกษา ฐานะทางเศรษฐกิจ และสังคม เป็นต้น) กับด้านจริยธรรม (เช่น ความขยันหมั่นเพียร ความมีน้ำใจ และความซื่อสัตย์ เป็นต้น) จะพบว่าผู้พูดภาษาไทยอีสานจะได้รับการประเมินในด้านจริยธรรมสูงกว่า แต่จะได้รับการประเมินด้านสถานภาพต่ำกว่าทั้งจากประชากรกลุ่มภาษาไทยกลาง และจากกลุ่มภาษาอีสานด้วยกันเอง ผลการศึกษาในข้อนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของ เวิลค (Wölck, 1973) ในปี 1973 ที่พบว่าเมื่อผู้พูดพูดภาษาสเปน ผู้พูดจะได้รับการประเมินสูงกว่าเมื่อพูดภาษาเชื้อชาติในด้านความรู้ ความสามารถและสถานภาพทางสังคม แต่เมื่อผู้พูดพูดภาษาเชื้อชาติจะได้รับการประเมินให้สูงกว่าในด้านจริยธรรม

ผลการศึกษาทัศนคติทางภาษาจากงานวิจัยส่วนใหญ่ที่สอดคล้องกันทำให้ได้สรุปที่ว่า กลุ่มที่มีฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมสูงจะมีทัศนคติในทางบวกกับกลุ่มและภาษาของตน และกลุ่มที่มีฐานะทางเศรษฐกิจ

และสังคมที่ต้องกว่าก็จะยอมรับสถานภาพที่สูงกว่าของกลุ่มที่มีฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมที่สูงกว่านั้น ทั้งนี้จะเห็นว่า ผู้ประเมินจะประเมินโดยใช้ทัศนคติรวมซึ่งเป็นความเห็นโดยทั่วไปและเป็นแบบอย่างเดียวกันของบุคคลในกลุ่มของตน (Social stereotyped attitudes) เป็นเกณฑ์ในการประเมิน

การวัดทัศนคติจากแบบสอบถามอื่น ๆ ให้ผลที่สอดคล้องกับทัศนคติที่วัดจากวิธีการของ Matched - guise technique กล่าวคือ ตัวอย่างประชากรกลุ่มภาษาอีสานที่มหาวิทยาลัยทั้งสองแห่งส่วนใหญ่แสดงทัศนคติในทางบวกต่อภาษาไทยอีสานของตน และผู้ตอบจำนวนมากเห็นว่าภาษาไทยถืออีสานควรจะได้รับการสนับสนุนให้มีการเรียนการใช้อย่างกว้างขวาง ตลอดทั้งให้ได้รับการพัฒนาให้ทันสมัย เพราะเป็นส่วนหนึ่งของวัฒนธรรมอันดีงามที่สืบทอดมาแต่โบราณของชาวอีสาน ★

Bibliography

- Edwards, John R.. "Language Attitudes and Their Implications among English Speakers." In Ryan, Ellen B. and Howard Giles, eds., *Attitudes towards Language Variation : Social and Applied Contexts*. London : Edward Arnold, 1982.
- Lambert, W.E.; R. Hodgson, R.C. Gardner, and S. Fillenbaum. "Evaluation Reactions to Spoken languages." *Journal of Abnormal and Social Psychology*. 60. 1960, pp. 44 - 51.
- Palikupt, Deeyoo. "Central Thai and Northeastern Thai : A Linguistic and Attitudinal Study." Ph.D. Dissertation, University of Texas'at Austin. 1983.
- Street, Richard L. and Robert Hopper. "A Model of Speech Style Evaluation." In Ryan, Ellen B. and Howard Giles, eds., *Attitudes towards Language Variation : Social and Applied Contexts*. London : Edward Arnold, 1982.
- Tucker, G.R. and W.E. Lambert. "White and Negro Listeners' Reactions to Various American - English Dialects." *Social Forces*. 47, 1969, pp. 463 - 468.
- Wölck, Wolfgang. "Attitudes toward Spanish and Quechua in Bilingual Peru." In Shuy, Roger and Ralph W. Fasold, eds., *Language Attitudes : Current Trends and Prospects*. Washington D.C. : Georgetown University Press, 1973, pp. 129 - 148.